

Gujdár Gabriella 1989 – FORRADALOM A NÉGY FAL KÖZÖTT

éppen a babámat öltöztetem, téli vakáció van, karácsony előtt, amikor nagyapám beront a meleg szobába és homlokát borúsán összeráncolva annyit mond, anyád kiment a térre, forradalom van

szeretnék félni, érzem, hogy most így lenne helyes, ehelyett a szívem dagad, hogy anyám milyen bátor, kiáll a katonák elé, a többi száz meg száz gyári munkásasszonnyal karöltve, és zengik, kiabálják, hogy *Jos Ceaușescu !**, a tömeg közben több ezresre duzzad, hullámszik, mint a tenger, a színe feketébe merülő kék, a népharag és a keserűség színe... 1989, kinézek az ablakon, látni szeretnék valamit, de az ablakunk az udvarra nyílik, így csak a néma és fagyos kert tárul elé, az üvegen mégis átsüt valami izgalom, a szomszédok sokatmondóan összesúgnak, nagyapám a szokásosnál gyakrabban néz ki az utcára, majd megjelenik apám... és néhány óra múlva anyám is

sértetlen, nem mesél sokat, csak azt mondja, nem megy már ki a térre, nagy a baj

még aznap hazamennek a szüleim, hogy összeszedjenek néhány ruhát, fehérműt a fekete napokra, bezárják az otthoni lakást, és visszajönnek az itthonba, nagyapámék házába, abba a házba, amelyik csak pár száz méterre áll a milícia és a titkosszolgálat épületétől, ahová én szinte beleszülettem, amelyekben a forradalom is utolér bennünket, és néhány nap alatt felperzseli az elmúlt két évtized végeérhetetlen sorait a narancsért, kenyérért és üzemanyagért.... azt már ne kérdezzétek, hogy abba a házba, abban az évben hoz-e valamit a Jézuska

a csapvizet megmérgezték, vagy meg fogják mérgezni, inni mindenestre nem szabad, bár áldozatokról még nem számoltak be, az előrelátóbbak már napokkal ezelőtt demizsonokba, műanyag- és üveghordókba töltötték vizet, mint később megtudom, mi is, az utcára már két napja nem mehetek ki, pedig jó volna játszani a szomszédgyerekekkel, még csak kilenc vagyok, a kis taknyos hároméves öcsémhez képest mégis nagylány, ráfanyalodom, együtt játszunk, a kályhában ropog a tűz

este van, lehúzzuk a rollókat, és a duplaablakok közé paplanokat, párnákat zsúfolunk, a fönti kisablakon át mégis látni egy-egy elszivító golyó vörös csóvját, leülünk a földre, az ágy mellé, hogy a golyók, ha betévednének, csak a falba fúródjanak, a tévénk elromlott, nagyapám lehoz valami őskori darabot a padlásról, hihetetlen, de működik, a tömeg napok óta az utcán követeli a szabadságot... mintha valaki épp most robogna át a háztetőnkön, együtt fűlelünk a félhomályban

túléltük az éjszakát és kiderül, a csapvíz iható, az emberek vérének is beissza a föld, belelőttek a tömegbe, még jó, hogy anyám már nem akart ott maradni... a szomszéd ház tele van golyónyomokkal, biztos a mienk is, de azt bentről nem látom, csak a néhány összetört tetőcserepet az udvaron, nagyanyám félresöpörte, de így is észrevettem, vajon minket is lelőnek?

a katonák nem bírják tovább a saját anyjukat és apjukat löni, leteszik a fegyvert, a tévében is bemondják, én soha nem bírnék golyót röpíteni az anyámba, Ceaușescu és Elena elvtársnő menekül, valami titkos járaton szöknek az elnöki palotából, helikopterrel, autóval... mindannyian a tévét nézzük, már az asztal mellől lelőtték őket, mint valami kutyákat, Ceaușescu és Elena halottak, mi élünk. Még mindig nem mehetek ki az utcára játszani, az orvlövészekről féltenek, anyám, apám azt mondja, minden jóra fordul, lesz narancs és csokoládé, és többé nem kell majd a petróleumlámpa fényénél tanulnom, hiszek nekik

napok telnek el, mire kimerészkedünk a városközpontba, mindent ugyanolyannak látok, csak szemétből van több, apám a házak falát mutatja anyámnak, tényleg tele vannak golyónyomokkal és a kitűzött zászlókból hiányzik a címer, de engem inkább az érdekel, hogy mi van a boltokban, menet közben kíváncsian lesek be a

kirakatokon, kongó üresség mindenütt, pont mint azelőtt, elszontyolodom, de nem teszem szóvá, apám szorosan fogja anyám kezét, boldognak tűnnek, nem akarom elrontani, tudom, győzött a Szabadság, még akkor is, ha egyelőre nem értem, mi is az

**Le Ceaușescuval!*

